

נחי לאור:

„אני רוצה שהמלצרים יתרוצצו וישרתו ויחייכו!”

תרבות הענקת התשר (טיפ) בארץ עדיין בחיתוליה. למרות שתרבות בתי־הקפה והמיסעדות הפכה לחלק חשוב מחיינו. לא פעם, עם הגשת החשבון, מתעורר ויכוח סביב השולחן אם צריך להשאיר, כמה להשאיר, איך נהוג כשכתוב „כולל דמי־שרות” ואיך נהוג כשלא כתוב. לפני שבוע נישאה אל חברתי ואליי מלצרית. ששירתה אותנו, ודרשה מאיתנו להגדיל את הסכום שהשארו לה. אחרי המבוכה פניתי אל נחי לאור. בעל רשת בתי־הקפה, וביקשתי הנחיות מדוייקות.

צריך להבדיל בין שני סוגי חשבון. אלה שעליהם כתוב „כולל דמי־שרות” ואלה שעליהם כתוב במפורש „לא כולל שרות”.

- האם דמי־השרות הולכים למלצריות? כ־80% מדמי־השרות הולכים למלצרים, והשאר לבעלי־העסק.
- מדוע חלק מדמי־השרות הולכים לבעלי־הבית? מאחר וכל הסכום הרשום על החשבון צריך לעבור בקופה, ואז בעל העסק צריך לשלם מס גם על החלק שהמלצר קיבל.
- הבה נבהיר את זה סופית. אם כתוב על החשבון „כולל דמי־שרות” אין צורך להשאיר למלצר טיפ? במיקרה שדמי־השרות כלולים, נהוג לעגל את הסכום. אפילו אם העיגול אומר כמה אגורות.
- ואם החשבון לא כולל דמי־שרות? אז נהוג להשאיר טיפ לפי ראות עיני הלוקח, אבל לא פחות מ־10%.
- מה שאמרת בעצם זה שדמי־השרות וטיפ זה אותו הדבר ומשאירים רק אחד מהם. נכון.
- אני חשבתני שהטיפ (עכשיו הסתבר שזה דמי־שרות) ניתנים רק אם הלקוח מרוצה מהשרות. כאשר מבניסים את דמי־השרות לחשבון, לא משאירים לו דרך להראות שאני לא מרוצה מהי שרות, כשהוא קורה.
- הדרך הטובה ביותר היא להתלונן אצל בעלי־העסק אם קיבלת שרות לא טוב. אצלי, דמי־השרות לא כלולים בחשבון, אני רוצה שהמלצרים שלי יתרוצצו וישרתו ויחייכו בשביל האחוים שלהם.
- מאיפה גנבני את עניין הטיפ והשרות? כמו תמיד, גם מאירופה וגם מאמריקה, ולכן גם יש בילבולים. בארצות־הברית לא מוספים לחשבון את דמי־השרות, ולכן הלקוח משאיר טיפ של 10-15 אחוז. לעומת זאת, באירופה דמי־השרות כלולים בחשבון והלקוח, ברוב המיקרים, לא משאיר מאומה, אך רק מעגל את הסכום.
- הבה נסכם. אם דמי־השרות כלולים, לא משי־אירים למלצר מאומה. אם הם לא כלולים, משאירים לא פחות מ־10% לזכר.

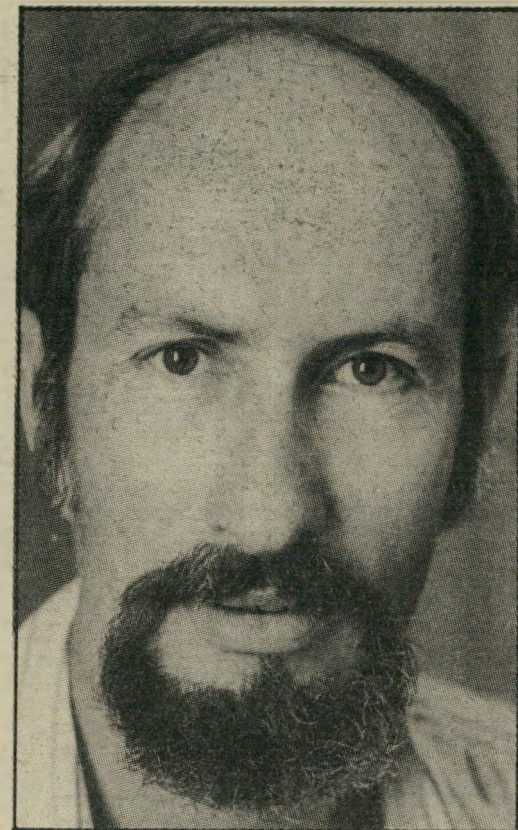
אביבה פיבקו:

„אפשר להתלבש בטוב” טעם, זרוק וגם אוונגרדי!”

כמו בכל שנה, מתפרסמות בעולם כמה רשימות של הנשים האלגנטיות ביותר. כמה נשים אירופיות. כמה אמריקאיות. אחת אסיאתית ואף לא אחת משלנו. פניתי אל האופנאית ואשת־החברה אביבה פיבקו ושאלתי אותה אם צריך להתרגש מזה.

לא. בפירוש לא. צריך לדעת כיצד עושים את הרשימה הזאת. עיתון כמו אל הצרפתי, למשל, פונה ל־2015 איש, משטח האופנה, הקוסמטיקה, האמנות וכו', ומבקש מכל אחד מהם לערוך רשימה של הנשים האלגנטיות וכמובן המפורסמות. כדי שיהיה מה לקרוא בעיתון.

- כלומר, 10 הנשים האלגנטיות בעולם הן 10 נשים מתוך הנשים המפורסמות? בוודאי. זה לא יעניין אף אחד בעולם אם יופיע שם שמה של גברת אלמונית מדרום־קורליינה.
- האם האלגנטיות עדיין באופנה? האם המראה הזר, למשל, לא החף אותה הציורה? כאמת צריך לדבר על הנשים הלבושות היטב. ולא על הנשים האלגנטיות. אפשר להתלבש בטוב־טעם גם במראה הזרוק וגם במראה האוונגרדי. העיקר הוא שהכל יתאים אחד לשני, וכמובן לאישיהות של הלובשת.
- ולמרות שהנשים שלנו אינן מפורסמות בעולם, האם הן לבישות היטב? איך לבוש הרחוב הישראלי? כל שנה יותר ויותר יפה. הדור הצעיר יודע להתלבש בצורה מרהיבה, גם הבנות וגם הבנים. מהדור הזה תבוא יצועתנו.
- אפשר להתלבש היטב, אם קונים בגדים רק בארץ? יש בגדים יפים מאוד בארץ. מוכן שאין המיבחר הענקי שיש בפאריס או ברומא. אבל אם פעם יהיה שלום עם שכנינו, ברור לי שהירדנים והסעודים והעיראקים יבואו לקנות כאן את ביגדיהם, ואז נהפוך למעצמת־אופנה.
- אינשאללה, עכשיו הגענו לשאלה הקשה. מי הן לדעתך, הנשים הלבושות היטב בארץ? רק מתוך המפורסמות, או בכלל?
- נתחיל מבלי להתחשב בפירסום. אז הלבושות הכי יפה בעיניי הן הגברת אסתר שחר, פסיכור לוגית ואם לבת נשואה; הגברת כריסטינה מטלון, מעצבת־פנים; אירית יוחננוף; טובה ארנון; ענת טסייה; וישנן עוד.
- איריקי, שברת אתני. תני כמה שמות מוכרים. מהנשים המפורסמות אני חושבת שיוזנה להט. לאה רבין. אלנה גור וישראלה שטיינר לבושות בצורה נאה מאוד, מוכרת והולמת את מעמדן וגילן.

אורגד ורדימון:

„הנוער יהווה מחסום לכל השרוניסטים והכהניסטים!”

באופן פרדוכסאלי עשה גאיד כהנא, בעצם קיומו המכוּער והמביש, מעשה חשוב ביותר. הוא עורר במידה רבה ביותר את המודעות או יותר נכון, את הצורך במודעות, לדמוקרטיה, לזכויות־האזרח, לחרויות־הפרט. מאז נבחר כהנא לכנסת קמו קבוצות רבות של אנשים מזועזעים, וכל אחת מהן מנסה לתרום את חלקה לניעור הנוער.

אחת הקבוצות שקמה, אגב, עוד לפני כניסת כהנא לכנסת, היא קבוצת „קול קורא” שעם חבריה נמנים הפרופסור חיים שקד, הפרופסור אסא כשר, הד”ר מאיר פעיל, עדי כהן, דרורה בית־אבי, אחי יותם וגם מוכ”ל „קול קורא”, אורגד ורדימון, שאותו שאלתי מה הם עושים.

המטרה המוצהרתת היא חינוך לדמוקרטיה, במובן הרחב של המילה.

- יופי, איך עושים את זה? אחרי כל הרעיונות והתוכניות צריך לעשות אתהתא ולאסוף כספים כדי לממש את התוכניות. הצלחנו לשכנע את קרן פורד לתרום 100 אלף דולר, ובכסף הזה אנהנו עומדים להוציא לאור 36 ספרי־הדרכה על חרויות־הפרט, ובמקביל 36 מערכי־שיעור. הדבר השני שאנחנו עושים הוא הקמת שמונה מכונים, אשר לשם יבואו בני־הנוער להרצאות ולסמינריונים.
- איזה נוער יבוא? מי יבוא אותך? אנהנו נלך לבתי־הספר ונספר להם על הפעילות שלנו. נזמין אותם לבוא ולשמוע. נבקש את עזרת מייסדי־החינוך בהפניית הנוער אלינו.
- ישוּב, כמו תמיד, יבואו המזויכנעיים, ולא יבואו המתנגדים. זאת, כמובן, לא הכוונה. את המזויכנעיים לא צריך לשכנע. מצד שני ברור גם שלא נצליח לשכנע את בעלי האידאולוגיה החרד־שמעית, אנהנו נעבוד על האחוּ הגבוה מאוד בקרב בני הנוער שהם ניטרליים, שאין להם מיטען בנושא החרויות. חקרנו מה יודע הנוער הממוצע על הנושא, והסתבר שהתשובה היא פשוטה מאוד: כלום. יחד עם זאת יש לנו הרגשה שיש רצון לדעת, ויש רצון גם לאמץ אידאולוגיה כלשהי.
- לא אשאל את השאלה המתבקשת: אם אפשר לחנך מישהו לדמוקרטיה דרך חוברות־הדרכה והרצאות, אבל אשאל איתך דבר אחר. אם הפרויקט שלכם יצליח מעבר למשוער, מה תהיה המות החברה בעוד 10 שנים? אני לא מכסימאליסט בררשותיי. לדעתי, אם ייווצר גרעין הולך וגדל של נוער המבין בנושא ומוכן להטיף לו, עצם קיומו של הגרעין יהווה מחסום לשרוניסטים ולכהניסטים למיניהם, ובוז די לי.